

KÚRIA

Bfv.III.335/2014/5.szám

A Kúria Budapesten, a 2014. évi június hó 30. napján tartott tanácsülésen meghozta a következő

í t é l e t:

A rablás büntette miatt P. I. ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Székesfehérvári Járásbíróság 13.B.1215/2012/22., illetve a Székesfehérvári Törvényszék mint másodfokú bíróság 1.Bf.141/2013/4. számú ítéletét megváltoztatja.

A terhelt cselekményét rablás büntetteként minősíti [Btk. 365. § (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés e) pont].

A terhelttel szemben alkalmazott fő- és mellékbüntetést e bűncselekmény miatt tekinti kiszabottnak.

A kiszabott szabadságvesztésből a terhelt legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követően bocsátható feltételes szabadságra.

Egyebekben a megtámadott határozatot hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Székesfehérvári Járásbíróság 2013. április 18. napján kelt

13.B.1215/2012/22., illetve a Székesfehérvári Törvényszék mint másodfokú bíróság 2013. szeptember 3. napján jogerős 1.Bf.141/2013/4. számú ítéletével P. I. terheltet rablás büntette [Btk. (1978. évi IV. tv.) 321. § (1) bekezdés, (3) bekezdés b) pont] miatt 6 évi börtönbüntetésre és 6 évi közügyektől eltiltásra ítélte. A terhelt által előzetes fogvatartásban töltött időt beszámítani rendelte a kiszabott szabadságvesztésbe, illetve rendelkezett a bűnjelekről és az eljárás során felmerült bűnügyi költség viseléséről.

A jogerős ítéletben megállapított tényállás lényege a következő.

P. I. terhelt 2012 év elején, pontosan meg nem határozható forrásból tudomást szerzett róla, hogy a Sz., H. utca 1-3. szám alatti V. K. Közalapítvány épületében működő gazdasági társaságok egyikének egy általa nem ismert női alkalmazottja minden hónap elején az épületből egy fém pénzkazettát hoz ki, és azt gépkocsival elszállítja.

A vádlott elhatározta, hogy a pénzkazettát megszerzi, ennek érdekében 2012 január, február és március hónapban több alkalommal is megfigyelte, hogy azt milyen időpontban és módon hozzák ki az épületből.

A cselekmény elkövetésének előre eltervezett, 2012. április 6-i napján a terhelt megjelent a V. K. Közalapítvány előtt, és várakozni kezdett a kedvező alkalomra.

8 óra 37 perckor lépett ki az épületből a M. Kft. alkalmazásában álló B. G. M., aki először egy iratcsomagot tett a gépkocsijába, majd visszament az épületbe, és magához vette a M. Kft. tulajdonát képező pénzkazettát, benne 7.323.205 Ft-tal, 50 euróval és 39 román lejjel.

A terhelt a kazettát meglátva B. G. M-hez lépett, és lefújta az arcát a nála lévő paprika spray-vel, majd néhány másodpercnyi dulakodást követően kitépte a pénzkazettát B. G. M. kezéből, és azzal futva távozott a helyszínről, azonban a menekülés során 8 óra 55 perc körüli időben az időközben értesített rendőrjárőrök elfogták.

A nyomozó hatóság az eltulajdonított pénzt a terhelt elfogásakor lefoglalta, és a M. Kft. részére kiadta, így a bűncselekménnyel okozott kár megtérült.

A terhelt a paprika spray használatával B. G. M-nek nyolc napon belül gyógyuló szemsérüléseket okozott.

A jogerős ügydöntő határozat ellen a terhelt védője nyújtott be felülvizsgálati indítványt, a Be. 416. § (1) bekezdés b) pontjának II. fordulatra hivatkozással.

Álláspontja szerint a másodfokon eljáró Székesfehérvári Törvényszék törvénysértően minősítette a terhelt cselekményét az elkövetéskor hatályos 1978. évi IV. tv. (régibb Btk.) szerint, ugyanis a másodfokú

ítélet meghozatalának időpontjában már hatályban volt új Btk. (2012. évi C. tv.) a feltételes szabadságra vonatkozó kedvezőbb szabályozás révén - a Kúria 4/2013. számú BK véleményére is figyelemmel - a terhelt cselekményének enyhébb elbírálását biztosította volna.

Sérelmezte továbbá, hogy a törvényszék az ügyben alkalmazandó új Btk. 80. § (1) bekezdésében írt büntetéskiszabási elvek figyelmen kívül hagyásával súlyosította az elsőfokú ítélettel kiszabott szabadságvesztést, ekként a másodfokú bíróság által meghatározott, a terhelt javára szóló enyhítő körülményeknek kellő súlyt nem tulajdonító 6 évi börtönbüntetés törvénytől súlyos.

Mindezek alapján indítványozta, hogy a Kúria a Székesfehérvári Járásbíróság ítéletét változtassa meg, a kiszabott szabadságvesztés tartamát enyhítse, és állapítsa meg, hogy a terhelt a szabadságvesztésből legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követően bocsátható feltételes szabadságra.

A Legfőbb Ügyészség BF.442/2014/1. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt részben törvényben kizártnak, részben azonban alaposnak tartotta.

Álláspontja szerint a büntetés kiszabása a bírói mérlegelés körébe tartozik, ezért pusztán a kiszabott szabadságvesztés tartamának eltúlzott voltára hivatkozás nem alapozza meg a felülvizsgálatot.

Az elkövetéskor és az elbíráláskor hatályos Btk. összevetésének eredményeként osztotta ugyanakkor a felülvizsgálati indítvány okfejtését abban a tekintetben, hogy a feltételes szabadságra vonatkozó szabályok változása folytán a terhelttel szemben a Btk. 2. § (2) bekezdése alapján az elbíráláskor hatályos büntető törvény lett volna alkalmazandó.

Ennek megfelelően a Btk. 38. § (1) bekezdése alapján a büntetéskiszabás részeként a törvényszéknek rendelkeznie kellett volna a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjáról, amelynek elmulasztása törvénytől büntetést eredményezett, és e törvénytől különleges eljárás keretében nem orvosolható.

A fentiekre tekintettel indítványozta, hogy a Kúria a Székesfehérvári Járásbíróság ítéletét változtassa meg, és a terhelt terhére rótt bűncselekményt a Btk. 365. § (1) bekezdésének a) pontja, és a (3) bekezdés e) pontja szerint minősítse, illetve állapítsa meg, hogy a terhelt a börtönbüntetés kétharmad részének kitöltését követően bocsátható feltételes szabadságra.

A felülvizsgálati indítvány részben törvényben kizárt, részben azonban alapos.

A Be. 416. § (1) bekezdésének b) pontja alapján felülvizsgálatnak van helye, ha a bűncselekmény törvénytől minősítése, a büntetőjog más szabályainak megsértése miatt törvénytől büntetést szabtak

ki, vagy törvénysértő intézkedést alkalmaztak, illetve a büntetés végrehajtását törvényi kizáró ok ellenére függesztették fel.

Ebből következően, ha a minősítés törvényes, és az annak alapján kiszabott büntetés megfelel a büntető anyagi jog szabályainak, akkor a felülvizsgálatnak nincs törvényi alapja.

Önmagában a kiszabott büntetés tartama tehát felülvizsgálat tárgyát nem képezheti.

Az indítványból kitűnően a védő a Btk. 80. § (1) bekezdésének sérelmére alapítva ítélte törvénysértően súlyosnak a jogerős ítéletben kiszabott szabadságvesztést. A hivatkozott törvényhely azonban csupán azokat a büntetéskiszabási elveket rögzíti, amelyeket értékelve a bíróság - a Btk. általános és különös részi szabályainak figyelembevételével megállapított, irányadó büntetési tételkereten belül - a terhelt büntetését meghatározza.

E mérlegelés pedig az alapügyben eljáró bíróság kizárólagos jogkörébe tartozik, amely a jogerő beálltát követően nem tehető vitássá.

Ekként a felülvizsgálati indítvány a kiszabott szabadságvesztést, illetve annak tartamát támadó részében a törvényben kizárt.

Alapos ugyanakkor az indítvány a Btk. 2. § (2) bekezdése alkalmazásának elmulasztását sérelmező részében.

A Be. 423. § (2) bekezdésének értelmében a felülvizsgálat során - az (1) bekezdés e) és f) pontjában meghatározott esetek kivételével - a megtámadott határozat meghozatala idején hatályos jogszabályok az irányadók.

A Btk. 2. § (1) bekezdése szerint a bűncselekményt főszabályként az elkövetés idején hatályos büntető törvény szerint kell elbírálni. Ugyanakkor a (2) bekezdés alapján, ha a cselekmény elbírálásakor hatályban lévő új büntető törvény szerint a cselekmény nem bűncselekmény, vagy enyhébben bírálendő el, akkor az új büntető törvényt kell alkalmazni.

Ennek megfelelően az új Btk-nak az elsőfokú ítélet kihirdetését követően, 2013. július 1-jén történt hatályba lépésére figyelemmel a másodfokon eljáró Székesfehérvári Törvényszéknek ítéletében állást kellett volna foglalnia, hogy az ügyben az elkövetéskor vagy az elbíráláskor hatályos büntető törvény alkalmazásának van-e helye. Indokolása azonban e kérdés vizsgálatára nem terjedt ki, ugyanakkor a felhívott törvényhelyekből kitűnik, hogy a cselekmény minősítése és a büntetés kiszabása során az elkövetéskor hatályos büntető törvényt alkalmazta.

Ezzel szemben az elkövetéskor és az elbíráláskor hatályos törvényi rendelkezések összehasonlító elemzésének eredményeként a Kúria arra a következtetésre jutott, hogy a 2012. évi C. törvény általános és különös részi szabályai révén a terhelt cselekménye az elbíráláskor hatályos törvény alkalmazásával enyhébb megítélés alá esik.

Az elkövetéskor hatályos 1978. évi IV. tv. 321. § (1) bekezdésébe ütköző, és a (3) bekezdés b) pontja szerint minősülő rablás büntettének és az elbíráláskor hatályos 2012. évi C. tv. (1) bekezdésének a) pontjába ütköző, és a (3) bekezdés e) pontja szerint minősülő rablás büntettének büntetési tétele - öt évtől tíz évig terjedő szabadságvesztés - azonos.

Nem eredményezi a cselekmény eltérő minősülését a jelentős érték alsó határának az új Btk. 459. § (6) bekezdésének c) pontja szerinti 5.000.000 forintra emelkedése sem.

Mind az elkövetéskor hatályos Btk. [45. § (2) bekezdés], mind pedig az elbíráláskori törvény [35. § (2) bekezdés] lehetővé teszi továbbá a szabadságvesztésnek a törvényben meghatározottnál eggyel enyhébb végrehajtási fokozatban történő meghatározását.

A feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját illetően azonban az elbíráláskor hatályos Btk. a terheltre nézve kedvezőbb rendelkezéseket tartalmaz. Amíg ugyanis az 1978. évi IV. tv. 47. § (2) bekezdése alapján a terhelt a börtönben végrehajtandó szabadságvesztésből legkorábban a büntetés háromnegyed részének kitöltését követően lenne feltételes szabadságra bocsátható, addig az új Btk. 38. § (2) bekezdésének a) pontja szerint a feltételes szabadság lehetséges legkorábbi időpontja a szabadságvesztés kétharmad részének kitöltését követő nap.

A Kúria 4/2013. (X. 14.) BK véleménye szerint határozott tartamú szabadságvesztés esetében a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének legkorábbi, törvény erejénél fogva kötelező időpontjára vonatkozó rendelkezés a 2012. évi C. törvény 2. § (1)-(2) bekezdése szerinti elbírálás fogalmába tartozik, így megváltozása alapot ad - enyhébb elbírálás címén - az új törvény alkalmazására.

A cselekmény elbírálásának fogalmilag részét képezi ugyanis a bűnösség kérdésében való döntés, a bűncselekmény minősítése, illetve a joghátrány meghatározása: büntetés kiszabása vagy intézkedés alkalmazása.

A Btk. 38. § (1) bekezdése értelmében a bíróságnak az ítéletben a büntetés kiszabásának részeként kell határoznia a feltételes szabadság lehetséges legkorábbi időpontjáról, illetve annak

kizártságáról.

Amennyiben tehát a bíróság ítéletében nem rendelkezik a feltételes szabadság legkorábbi időpontjáról, vagy azt az irányadó törvényi szabályozással ellentétesen állapítja meg, úgy az általa kiszabott büntetés törvénysértő.

Jelen esetben pedig a törvényszék az 1978. évi IV. tv. alkalmazása folytán a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjáról sem rendelkezett.

Ekként a Székesfehérvári Törvényszék a büntető anyagi jog szabályait megsértve, a Btk. 2. § (2) bekezdésének alkalmazását elmulasztva a terhelt cselekményét nem az enyhébb elbírálást biztosító 2012. évi C. tv. rendelkezései szerint ítélte meg, amely törvénysértő büntetés kiszabását eredményezte.

A Be. 423. § (4) bekezdése alapján főszabályként a Kúria a támadott határozatot csak a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott részében és csak a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján bírálja felül, a terhelt terhére benyújtott felülvizsgálati indítvány esetén azonban a megtámadott határozatot a terhelt javára is megváltoztathatja.

Ennek megfelelően a Kúria felülbírálati jogköre kizárólag a sérelmezett anyagi jogszabálysértés megítélésére, döntési jogköre pedig a felülvizsgálati indítvány megalapozottságának tükrében a törvénynek megfelelő határozat meghozatalára, azaz a 2012. évi C. tv. alkalmazására, ezzel a feltételes szabadság legkorábbi időpontjának az alkalmazandó új Btk. szerinti meghatározására terjedt ki.

Ekként a Kúria - miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára a Be. 423. § (5) bekezdése alapján hivatalból köteles - a Be. 424. § (1) bekezdése szerinti tanácsulésen a megtámadott határozatot a Be. 427. § (1) bekezdésének b) pontja alapján megváltoztatta, és a terhelt cselekményét rablás büntetteként minősítette [új Btk. 365. § (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés e) pont], egyidejűleg megállapította, hogy a kiszabott szabadságvesztésből a terhelt legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követően bocsátható feltételes szabadságra [Btk. 38. § (2) bekezdés a) pont].

Egyebekben a megtámadott határozatot a Be. 426. §-a alapján hatályában fenntartotta.

A fellebbezés és a felülvizsgálat kizártságára, valamint az indítvány megismétlésének tilalmára vonatkozó figyelmeztetés a Be.

3. § (4) bekezdésén, illetve a 416. § (4) bekezdésének b) pontján,
továbbá a 418. § (3) bekezdésén és a 421. § (3) bekezdésén alapul.

Budapest, 2014. június 30.

Dr. Akáczi József s.k. a tanács elnöke, Dr. Metzinger Márton s.k.
előadó bíró, Dr. Varga Zoltán s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

írnök
BÉ